

MEDIARECHT

 AAK20147441

A.W. Hins

Regelgeving en beleid

In het najaar van 2013 haalden drie wetten tot wijziging van de Mediawet het Staatsblad. Zij gaan over de verspreiding van programmakanalen (Omroepdistributiewet), de modernisering van het stelsel van de landelijke publieke omroep (Moderniseringswet) en de financiering van de landelijke en regionale publieke omroep (Financieringswet). De meeste bepalingen zijn in werking getreden op 1 januari 2014.

De officiële naam van de Omroepdistributiewet is een hele mond vol: ‘Wet van 6 november 2013 tot wijziging van de Mediawet 2008 in verband met de verspreiding van televisie- en radioprogrammakanalen door middel van omroepnetwerken en omroepzenders en de vaststelling van de minimale omvang van het standaardpakket televisie- en radioprogrammakanalen’. Het wetsvoorstel was ingediend op 5 oktober 2012 (zie *KwartaalSignaal* 125, p. 7094). Tot voor kort regelde de Mediawet alleen de minimale omvang en samenstelling van programmapakketten die worden aangeboden via de kabel. De nieuwe wet geldt ook voor satellieten, digitale ethertelevisie en internet. Aanvankelijk zouden de voorschriften beperkt blijven tot pakketaanbieders met ten minste 250.000 abonnees in Nederland, maar door een Nota van Wijzigingen is dit aantal verlaagd naar 100.000. Beginnende pakketaanbieders met minder dan 250.000 abonnees kunnen de eerste drie jaar van hun bestaan echter profiteren van een ontheffing. De wettelijke bepalingen over lokale programmaraden zijn geschrapt. Het wetsvoorstel is op 4 juli 2013 aangenomen door de Tweede Kamer en op 5 november 2013 door de Eerste Kamer. (*Kamerstukken II* 2012/13, 33426, 9, *Stb.* 2013, 451 en 461).

De Moderniseringswet heet voluit ‘Wet van 6 november 2013 tot wijziging van de Mediawet teneinde het stelsel van de landelijke publieke omroep te moderniseren’.

Zoals besproken in *KwartaalSignaal* 127, p. 7231, werd het wetsvoorstel ingediend op 11 februari 2013. In de komende concessieperiode, van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2020, zal de landelijke publieke omroep niet meer worden verzorgd door negen omroepverenigingen en twee aspirant-omroepverenigingen, maar in beginsel door drie samenwerkingsomroepen (KRO/NCRV, VARA/BNN en TROS/AVRO), drie zelfstandige omroepen (VPRO, EO en Max) en twee aspirant-omroepen (PowNed en WNL). Dat er een eigen plaats blijft voor de twee laatstgenoemde instellingen is te danken aan een amendement Huizing en Van Dam (VVD en PvdA). Voorgeschreven is verder een fusie van NPS en Educom tot Stichting NTR. De eigen zendtijd voor kerken en genootschappen op geestelijke grondslag verdwijnt.

Aanvaarding door de Tweede Kamer vond plaats op 2 juli 2013 en door de Eerste Kamer op 5 november 2013. In beide Kamers werd de zorg geuit dat levensbeschouwelijke programma’s zullen verdwijnen uit het aanbod van de publieke omroep. Over dat onderwerp heeft de staatssecretaris van OCW op 17 december 2013 een brief aan de Eerste Kamer geschreven. De inwerkingtreding van de wet is geregeld in drie Koninklijke besluiten. (*Kamerstukken II*, 2012/13, 33541, 33; *Kamerstukken I*, 2013/14, 33541 F; *Stb.* 2013, 454, 471, 472 en 571).

Ten slotte de Financieringswet, de Wet van 18 december 2013 tot wijziging van onder meer de Mediawet 2008 in verband met onder meer de aanpassing van de rijksmediabijdrage en de overheveling van het budget van de bekostiging van de regionale omroepen van het provinciefonds naar de mediabegroting. Ingediend was het voorstel op 17 juni 2013 (*KwartaalSignaal* 128, p. 7302), waarna de Tweede Kamer het aannam op 17 oktober 2013 en de Eerste Kamer op 17 december 2013. Dankzij het ‘Herfstakkoord’ dat de regeringsfracties VVD en PvdA vlak voor de stemming in de Tweede Kamer sloten met de ‘constructieve oppositie’ van D66, CU en SGP, is de voorgenomen bezuiniging van € 100 miljoen gehalveerd. Een daartoe strekkend amendement Verhoeven c.s. (D66) is met grote meerderheid aangenomen. De wet regelt ook enkele andere onderwerpen. Zo zijn de bepalingen over haat zaaien in de Mediawet 2008 geschrapt en is de zogenoemde flitsenregeling verduidelijkt. Artikel VIA omvat ten slotte een wijziging van de Moderniseringswet. (*Kamerstukken II* 2012/13, 33664 nr. 22, *Stb.* 2013, 570 en 571).

De staatssecretaris van OCW heeft onderzoek laten doen naar de mogelijkheden die de publieke omroep heeft zijn inkomsten te vergroten om de bezuinigingen van het Rijk te verzachten. In een brief van 7 oktober 2013 beschrijft de staatssecretaris enkele opties, waarvan sommige een wetswijziging vergen. Eén optie komt volgens de Tweede Kamer in ieder geval niet in aanmerking. Met algemene stemmen aanvaardde zij op 17 oktober 2013 een motie van Jasper van Dijk (SP), die de regering verzoekt af te zien van programmaonderbrekende reclame. (*Kamerstukken II* 2013/14, 32827, 58 en 33664, 16).

Rechtspraak

Het EHRM wees drie belangrijke arresten inzake artikel 10 EVRM. De exploitant van een online nieuwsportaal biedt lezers de mogelijkheid commentaar te plaatsen onder zijn berichten. Per dag zijn er meer dan 10.000 reacties. Er geldt een 'notice and take down' procedure, waardoor mensen een beledigend commentaar kunnen laten verwijderen. Dit gebeurt altijd snel. Kan de exploitant dan nog aansprakelijk worden gesteld? Het EHRM meent van wel, verwijzend naar het recht op privacy van de slachtoffers. Of een veroordeling in overeenstemming is met de EU-richtlijn over elektronische handel, is de verantwoordelijkheid van de nationale rechter. (EHRM 10 oktober 2013, appl. 64569/09, *Delfi AS t. Estland*.)

Een tweede arrest gaat over de vraag of een non-profitorganisatie van de overheid kan eisen dat deze een grote hoeveelheid bestuursinformatie aan haar ter beschikking stelt. De staat verweert zich met het argument dat dit te veel geld kost. Alle informatie zou geanonimiseerd moeten worden ter bescherming van de privacy. Met zes stemmen tegen één oordeelt het Hof dat de weigering in strijd is met artikel 10 EVRM. De overheid had het probleem namelijk kunnen voorkomen door haar beslissingen meteen geanonimiseerd te publiceren zodra zij zijn genomen (EHRM 28 november 2013, appl. 39534/07, *OVESS t. Oostenrijk*).

Het derde arrest gaat over het ontkennen van de genocide die het Ottomaanse rijk in 1915 zou hebben gepleegd op de Armeense bevolking. Klager is daarvoor strafrechtelijk veroordeeld. Met vijf tegen twee stemmen beslist het EHRM dat de veroordeling niet noodzakelijk was in een democratische samenleving en dus in strijd met artikel 10 EVRM (EHRM 17 december 2013, appl. 27510/08, *Perinçek t. Zwitserland*).

Twee arresten van het Hof van Justitie van de EU zijn vermeldenswaard. Duitsland handelt niet in strijd met de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken door uitgevers van kranten te verplichten advertenties duidelijk als zodanig herkenbaar te maken (HvJ EU 17 oktober 2013, C-391/12, *RLvS*). Op dezelfde dag onderstreepte het Hof van Justitie het belang van openbaarheid van informatie binnen de Europese Unie, vooral als het om de totstandkoming van wetgeving gaat (HvJ EU 17 oktober 2013, C-280/11 P, *Access Info Europe*).

Literatuur

- Stichting Economisch Onderzoek (Barbara Baarsma, Rob van der Noll en Ward Rougoor), *Nieuws en markt. Welvaartseconomische analyse van de rol van de overheid*, Amsterdam: SEO 2013, ISBN 978-90-6733-721-2 (60 p.).
- M.J. Geus e.a. (red.), *25 jaar Mediaforum. Een blik vanuit de achteruitkijkspiegel*, Amsterdam: Otto Cramwinckel Uitgever 2013, ISBN 978-90-71894-78-7 (217 p.).